

ELEKTRONIČKI RAČUN U JAVNOJ NABAVI

Elektronički račun u javnoj nabavi je nova obveza za sudionike u postupcima javne nabave, naručitelje koji su obveznici primjene Zakona o javnoj nabavi, te za gospodarske subjekte koji sklapaju ugovore o javnoj nabavi s naručiteljima. Nove obveze odnose se i na informacijske posrednike koji pružaju usluge razmjene elektroničkih računa i pratećih isprava u postupcima javne nabave. Odredba o obveznom zaprimanju i obradi te izvršenju plaćanja elektroničkih računa stupa na snagu već krajem 2018. godine, stoga je neophodno upoznati se s odredbama koje novi zakon donosi.

U skladu s navedenim, u ovom članku se daje pregled odredbi Zakona o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi koji je objavljen u Narodnim novinama broj 94/2018 te je stupio na snagu osmog dana od dana objave, osim pojedinih odredbi navedeni u članku 16. tog Zakona. Također navode se i osnovne potrebne informacije o načinu funkcioniranja servisa "e-račun za državu" kojim upravlja Financijska agencija kao centralni informacijski posrednik.¹

U odnosu na članak na ovu temu koji je objavljen u Biltenu javne nabave broj 11 u kojem se obrađuje Konačni prijedloga Zakona, ovaj članak je nadograđen zato što je Konačni prijedlog Zakona dopunjen temeljem amandmana usvojenih u Hrvatskom saboru.²

1 Uvod

Elektronički račun (dalje u tekstu: eRačun) predstavlja najrašireniju elektroničku ispravu u svijetu. Sustavi u kojima je eRačun uspješno implementiran ostvaruju brojne prednosti od kojih je posebno potrebno izdvojiti značajne financijske uštede u svakoj organizaciji neovisno o njezinoj veličini i djelatnosti. U kontekstu sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj (dalje u tekstu: RH), uvođenje eRačuna predstavlja novi korak i logičan nastavak procesa digitalizacije cjelokupnog procesa javne nabave u RH. Naime, eRačun i ePlaćanje su kao opcionalni moduli elektroničke javne nabave obuhvaćeni još u *Strategiji razvoja elektroničke javne nabave u Republici Hrvatskoj 2013. - 2016.* koju je donijela Vlada RH.

U nacionalno zakonodavstvo je uveden Zakon o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi (dalje u tekstu: Zakon o eRačunu) radi usklađivanja s pravnom stečevinom EU, koji propisuje obvezu zaprimanja i izdavanja računa temeljem ugovora o javnoj nabavi.

Da bi se eRačun uspješno uveo u sustav javne nabave, na strani svih sudionika su potrebne određene prilagodbe, ali i razumijevanje načina funkcioniranja elektroničkog fakturiranja i obveza koje iz toga proizlaze. Također, za elektroničko fakturiranje nije dovoljno samo uzeti u obzir odredbe Zakona o eRačunu već i ostale propise koji reguliraju navedeno područje kao što su: Zakon o porezu na dodanu

---

¹ Informacije o obvezama Financijske agencije su preuzete sa web stranice Financijske agencije koje su bile dostupne u trenutku pisanja ovog članka

² Autorica: Martina Juričić, mag. oec, Temporis savjetovanje d.o.o.

vrijednost,³ Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost,⁴ Zakon o računovodstvu,⁵ Zakon o elektroničkoj ispravi,⁶ Zakon o elektroničkom potpisu,⁷ Zakon o elektroničkoj trgovini.⁸

2 Pravna stečevina Europske unije

Direktiva Europske komisije. Temelj za donošenje Zakona o eRačunu je provedba pravne stečevine Europske unije, ali i postavljanje samog zakonodavnog okvira za elektroničko fakturiranje po ugovorima o javnoj nabavi. Naime, Zakonom o eRačunu se u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi **Direktiva 2014/55/EU Europskog parlamenta i vijeća od 16. travnja 2014. o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi** (Službeni list Europske unije L 133, od 6.5.2014), dalje u tekstu: Direktiva ili Direktiva o eRačunu.

Navedena Direktiva se primjenjuje na eRačune koji su izdani po izvršenju ugovora na koje se primjenjuju Direktiva 2009/81/EZ,⁹ Direktiva 2014/23/EU,¹⁰ Direktiva 2014/24/EU¹¹ ili Direktiva 2014/25/EU.¹² No, Direktiva se ne primjenjuje u nekim slučajevima izvršenja ugovora koji spadaju u područje primjene Direktive 2009/84/EZ i to ako su nabava i izvršenje ugovora proglašen tajnima ili moraju uključivati posebne sigurnosne mjere u skladu sa zakonima i drugim propisima koji su na snazi u državi članici EU te pod uvjetom da je država članica EU utvrdila da ključni interesi ne mogu biti zajamčeni manje drastičnim mjerama.

Višestruki su razlozi i prednosti donošenja ove Direktive koji su detaljno obrazloženi u preambuli Direktive koja se sastoji od 44 točke. Kao prvo, utvrđeno je da je u državama članicama EU u upotrebi nekoliko svjetskih, nacionalnih, regionalnih i vlasničkih normi za elektroničko izdavanje računa. Nijedna od tih normi ne prevladava i većina njih nije međusobno interoperabilna. U nedostatku zajedničke norme države članice EU su razvijale vlastita tehnička rješenja koja se temelje na zasebnim nacionalnim normama. Zbog mnogostrukih normi koje nisu interoperabilne dolazi do pretjerane složenosti, pravne nesigurnosti i dodatnih operativnih troškova za gospodarske subjekte koji se služe eRačunima diljem država članica EU. Gospodarski subjekti koji žele obavljati djelatnosti prekogranične nabave često se moraju uskladiti s novom normom o elektroničkom izdavanju računa svaki put kad uđu na novo tržište. Smatra se da navedeno narušava temeljne slobode i utječe na funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

Europska norma. Kako bi se uklonile ili barem smanjile prepreke prekograničnoj trgovini uzrokovane prethodno navedenim, Europska komisija je od Europskog odbora za normizaciju (CEN) zatražila razvoj

³ *Narodne novine*, br. 73/13, 99/13, 148/13, 143/14, 115/16.

⁴ *Narodne novine*, br. 79/13, 85/13, 160/13, 35/14, 157/14, 130/15, 1/17, 41/17, 128/17.

⁵ *Narodne novine*, br. 78/15, 134/15, 120/16.

⁶ *Narodne novine*, br. 150/05.

⁷ *Narodne novine*, br. 10/02, 80/08, 30/14.

⁸ *Narodne novine*, br. 173/03, 67/08, 36/09, 130/11, 30/14.

⁹ Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ.

¹⁰ Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji.

¹¹ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ.

¹² Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ.

zajedničke europske norme. Uspostava europske norme za semantički podatkovni model¹³ osnovnih elemenata elektroničkog računa ("europska norma o elektroničkom izdavanju računa") tako je propisana člankom 3. Direktive.

Temeljem navedenog uspostavljena je norma "**EN 16931-1:2017, Elektronički račun - 1. dio: Semantički model podataka osnovnih elemenata elektroničkog računa**" i popis sintaksi uz upućivanje na "**CEN/TS 16931-2:2017, Elektronički račun - 2. dio: Lista sintaksi u skladu s EN 16931-1.**"¹⁴ Ova norma je u cijelosti prenesena i u **hrvatski normizacijski sustav**¹⁵. Sukladno članku 5. Direktive, a u svrhu usklađivanja s tehnološkim dostignućima i jamčenja potpune i trajne interoperabilnosti elektroničkog izdavanja računa u javnoj nabavi, EK je ovlaštena za održavanje i daljnji razvoj europske norme i popisa sintaksi.¹⁶

Direktiva 2006/112/EZ. U kontekstu razumijevanja Direktive o eRačunu neophodno je spomenuti još jednu direktivu: Direktivu Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost, koja utvrđuje zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost (PDV).

Načelo zajedničkog sustava PDV-a podrazumijeva primjenu na robu i usluge **općeg poreza na potrošnju** koji je točno razmjeran cijeni roba i usluga, bez obzira na broj transakcija koje se odvijaju u postupku proizvodnje i distribucije prije faze u kojoj se porez obračunava. Na ovu Direktivu se upućuje i u Direktivi o eRačunu i to u točki 23. preambule Direktive o eRačunu gdje se spominje da računi koji se izdaju u različitim poslovnim sektorima mogu zahtijevati uključivanje informacija koje su specifične za te sektore. Međutim, dalje se navodi da bi **ograničen broj elemenata zajedničkih normi** trebalo uključiti u sve račune. Prisutnost tih elemenata neophodna je za provjeravanje **odražava li račun na valjani način poslovnu transakciju** i za osiguravanje **pravne valjanosti računa**.

Popis takvih **elemenata koji su potrebni u svrhu PDV-a** nalazi se u Direktivi 2006/112/EZ. Dodatno se navodi da bi europska norma o elektroničkom izdavanju računa trebala biti usklađena s tim skupom elemenata. Nadalje, točkom 37. preambule Direktive o eRačunu se navodi da ta Direktiva ima različiti cilj i područje primjene različito od Direktive 2006/112/EZ te stoga ne utječe na odredbe o korištenju eRačuna u svrhu PDV-a. Članak 232. Direktive 2006/112/EZ posebice uređuje odnose između trgovinskih partnera te se njome osigurava da upotreba eRačuna od strane izdavatelja ne može biti nametnuta primatelju. Međutim, to ne dovodi u pitanje pravo država članica EU da javnim naručiteljima i naručiteljima nametnu obvezu primanja eRačuna pod određenim uvjetima. Dodatno je potrebno spomenuti da je člankom 9. Direktive o eRačunu propisano korištenje eRačuna za potrebe PDV-a, odnosno da **Direktiva o eRačunu ne dovodi u pitanje odredbe Direktive 2006/112/EZ.**

Definicija eRačuna. Kako se navodi i u točki 7. preambule Direktive, prednosti elektroničkog izdavanja računa su najveće kada su izrada, slanje, prijenos, primitak i obrada računa **u cijelosti automatizirani**. Zbog toga bi samo **strojno čitljive račune**, koje primatelj može **obraditi automatski i digitalno**, trebalo

---

¹³ Semantički poslovni model znači strukturirani i logički uzajamno povezan niz pojmova i njihovih značenja koji definiraju osnovne elemente elektroničkog računa (članak 2., točka 3. Direktive).

¹⁴ Vidjeti i Provedbenu odluku Komisije (EU) 2017/1870 od 16. listopada 2017. o objavi upućivanja na europsku normu o elektroničkom izdavanju računa i popisa sintaksi u skladu s Direktivom 2014/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća.

¹⁵ HRN EN 16931-1:2017.

¹⁶ Sintaksa znači strojno čitljiv jezik ili narječje koji se upotrebljavaju za prikazivanje podatkovnih elemenata sadržanih u elektroničkom računu (članak 2., točka 4. Direktive).

smatrati usklađenima s europskom normom o elektroničkom izdavanju računa. Iz prethodno navedenog proizlazi i definicija eRačuna iz članka 2. točke 1. Direktive. eRačun znači račun koji je izdan, prosljeđen i zaprimljen u **strukturiranom elektroničkom obliku** koji omogućuje njegovu **automatsku i elektroničku obradu**.

Osnovni elementi eRačuna. Sukladno članku 2. točki 2. Direktive osnovni elementi eRačuna znače **niz ključnih podatkovnih elemenata** koje eRačun mora sadržavati kako bi se omogućila **prekogranična interoperabilnost**, uključujući potrebne informacije kako bi se zajamčila sukladnost sa zakonom. Osnovni elementi eRačuna jesu, između ostalog (članak 6. Direktive): (a) oznake procesa i računa; (b) razdoblje koje račun obuhvaća; (c) podaci o prodavatelju; (d) podaci o kupcu; (e) podaci o primatelju plaćanja; (f) podaci o poreznom predstavniku prodavatelja; (g) upućivanje na ugovor; (h) detalji o isporuci; (i) upute za plaćanje; (j) podaci o naknadama ili davanjima; (k) podaci o stavkama na računu; (l) ukupni iznos računa; (m) raščlanjeni prikaz PDV-a.

Primitak i obrada eRačuna. Direktiva također nalaže državama članicama EU da osiguravaju da javni naručitelji i naručitelji primaju i obrađuju **eRačune koji su u skladu s europskom normom** o elektroničkom izdavanju računa s bilo kojom od sintaksi navedenih na popisu objavljenom u sklopu europske norme.

Zaštita podataka. Direktiva ne dovodi u pitanje primjenjivo pravo EU-a i nacionalno pravo o zaštiti podataka, odnosno osobni podaci prikupljeni u svrhu elektroničkog izdavanja računa mogu se koristiti **isključivo u tu svrhu** ili za potrebe koje su u skladu s njom (članak 8. Direktive).

Prijenos Direktive u nacionalni sustav. Sukladno članku 11. Direktive države članice EU donose, objavljuju i primjenjuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s Direktivom **do 27. studenog 2018.** Odstupajući od prethodno navedenog, **ne kasnije od 18 mjeseci nakon objave upućivanja na europsku normu** o elektroničkom izdavanju računa u Službenom listu EU,¹⁷ države članice EU donose, objavljuju i primjenjuju odredbe potrebne za poštovanje obveze iz članka 7. Direktive o primanju i obradi eRačuna. Također, države članice mogu odgoditi primjenu prethodno navedenog s obzirom **na svoje decentralizirane javne naručitelje i naručitelje do najkasnije 30 mjeseci nakon objave upućivanja na europsku normu** o elektroničkom izdavanju računa u Službenom listu EU.

Temeljem prethodno navedene obveze iz Direktive, u Republici Hrvatskoj je dana **24.10.2018. u Narodnim novinama broj 94/2018 objavljen Zakon o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi** koji je stupio na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama, osim pojedinih odredbi navedenih u članku 16. tog Zakona.

3 Pregled Zakona o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi

Donošenjem Zakona o eRačunu omogućuje se pravna sigurnost za izdavanje i zaprimanje eRačuna u postupcima javne nabave te se približe određuju uloge dionika, izdavatelja i primatelja eRačuna, tijela nadležnih za provedbu, nadzor te konačno kazne za prekršitelje odredbi Zakona o eRačunu.

---

¹⁷ Objava upućivanja na europsku normu izvršena je putem Provedbene odluke Komisije (EU) 2017/1870 od 16. listopada 2017. o objavi upućivanja na europsku normu o elektroničkom izdavanju računa i popisa sintaksi u skladu s Direktivom 2014/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća.

3.1. Predmet i područje primjene

Zakon o eRačunu primjenjuje se na:

- ✓ **eRačune koji su izdani na temelju ugovora o javnoj nabavi ili okvirnih sporazuma** sklopljenih sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje javna nabava;
- ✓ **eRačune koji su izdani temeljem ugovora** proizašlih iz postupka nabave robe i usluga te provedenih projektnih natječaja **procijenjene vrijednosti manje od 200.000,00 kuna te radova procijenjene vrijednosti manje od 500.000,00 kuna;**
- ✓ **javne i sektorske naručitelje** kao obveznike javne nabave, **izdavatelje eRačuna** u postupcima javne nabave te **informacijske posrednike** koji pružaju usluge razmjene eRačuna i pratećih isprava u postupcima javne nabave.

Zakon o eRačunu **ne primjenjuje se** na eRačune izdane po izvršenju ugovora o javnoj nabavi koji spadaju u područje primjene zakona kojim se uređuje javna nabava, ako su nabava i izvršenje ugovora **proglašeni tajnima** ili moraju uključivati **posebne sigurnosne mjere** u skladu sa zakonima i drugim propisima koji su na snazi u državi članici EU te pod uvjetom da je država članica EU utvrdila da ključni interesi ne mogu biti zajamčeni manje drastičnim mjerama.

U svrhu razumijevanja područja primjene Zakona o eRačunu potrebno je navesti definicije pojedinih subjekata nabrojanih u prethodnim točkama. Sukladno članku 3. Zakona o eRačunu **javni naručitelji i decentralizirani javni naručitelji** su javni naručitelji kako su definirani u zakonu kojim se uređuje javna nabava.

Sektorski naručitelji su sektorski naručitelji kako su definirani u zakonu kojim se uređuje javna nabava.

Pojam „**naručitelji**“ pak podrazumijeva javne naručitelje i sektorske naručitelje.

U sklopu definicije područja primjene Zakona o eRačunu spominju se još izdavatelji eRačuna i informacijski posrednici koje Zakon o eRačunu također definira u članku 3. **Izdavatelj eRačuna je subjekt ili tijelo** koje izdaje, šalje ili u ime kojeg se šalje eRačun i prateće isprave.

Informacijski posrednik je pravna osoba koja, **u skladu s europskom normom**, pruža usluge zaprimanja i slanja eRačuna i pratećih isprava, odnosno koja obavlja elektroničku razmjenu računa između izdavatelja eRačuna i primatelja, a koja može obavljati i usluge upravljanja cjelokupnim poslovnim procesom izdavanja, zaprimanja, slanja i arhiviranja eRačuna.

3.2. Elektronički račun

Definicija. eRačun je u članku 3. Zakona o eRačunu definiran kao račun koji je izdan, poslan i zaprimljen **u strukturiranom elektroničkom obliku**, a koji omogućuje njegovu **automatsku i elektroničku obradu**. Također eRačuni koji su izdani na temelju izvršenja ugovora sklopljenog nakon provedenog postupka javne nabave, moraju biti **u skladu s europskom normom** i njezinim ispravcima, izmjenama i dopunama.

Osnovni elementi eRačuna. Osnovni elementi eRačuna su niz ključnih podatkovnih elemenata koje eRačun mora sadržavati kako bi se omogućila prekogranična interoperabilnost, uključujući potrebne informacije kako bi se zajamčila sukladnost sa zakonom.

Obvezni osnovni elementi eRačuna su:

- 1) oznake procesa i računa te vrijeme izdavanja računa (godina, mjesec i dan te sat i minuta),
- 2) razdoblje koje račun obuhvaća,
- 3) podaci o prodavatelju,
- 4) podaci o kupcu,
- 5) podaci o primatelju plaćanja,
- 6) podaci o poreznom predstavniku prodavatelja,
- 7) upućivanje na ugovor,
- 8) detalji o isporuci,
- 9) upute za plaćanje,
- 10) podaci o naknadama ili davanjima,
- 11) podaci o stavkama na računu,
- 12) ukupni iznos računa,
- 13) raščlanjeni prikaz PDV-a.

Osim navedenog eRačun mora sadržavati i druge podatke koje zahtijevaju **posebni porezni propisi** kojima se uređuje izdavanje određene vrste računa te **propisi kojima se uređuje računovodstvo poduzetnika**. Pravilnikom će se dodatno propisati tehničke specifikacije, semantički podatkovni model, sintaksa i sintaktička pravila kao tehnički elementi eRačuna. Sukladno prijelaznim i završnim odredbama Zakona o eRačunu spomenuti pravilnik bi trebao biti donesen od strane Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta **u roku tri mjeseca od dana stupanja zakona na snagu**.

3.3. Postupanje s elektroničkim računima

Zaprimanje i obrada eRačuna. Člankom 6. stavak 1. Zakona o eRačunu je određeno da su naručitelji obvezni zaprimati i obrađivati te izvršiti plaćanje eRačuna i pratećih isprava izdanih sukladno europskoj normi. Ova odredba **stupa na snagu 1. prosinca 2018.** godine.

Informacijsko posredništvo i uloga FINA-e. Javni naručitelji obvezni su usluge informacijskog posredništva zaprimanja i slanja eRačuna povjeriti Financijskoj agenciji (FINA). Iznimno od navedenog, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i tijela javnog prava koja u iznosu većem od 50% financira jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili su podložna upravljačkom nadzoru od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili je više od polovine članova njihovih upravnih, upravljačkih ili nadzornih tijela imenovala jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, usluge informacijskog posredništva zaprimanja i slanja eRačuna mogu povjeriti bilo kojem informacijskom posredniku registriranom na području RH ili druge države članice EU. Također, **sektorski naručitelji** usluge informacijskog posredništva zaprimanja i slanja eRačuna mogu povjeriti bilo kojem informacijskom posredniku registriranom na području RH ili druge države članice.

Članak 3. stavka 3. Zakona o eRačunu definira FINA-u kao centralnog informacijskog posrednika koji obavlja **uslugu zaprimanja i slanja eRačuna i pratećih isprava** čiji je djelokrug rada definiran posebnim zakonom, odnosno obavlja **elektroničku razmjenu računa između izdavatelja eRačuna i javnih naručitelja**, u skladu s europskom normom. Na centralnu platformu FINA-e za razmjenu eRačuna su se **dužni povezati ostali informacijski posrednici**.

Ova odredba Zakona o eRačunu, koja određuje FINA-u kao centralnog informacijskog posrednika te prema kojoj isključivo FINA za javne naručitelje obavlja usluge vezane uz eRačun, jest u praksi naišla na otpor, kako na strani gospodarskih subjekata koji pružaju usluge vezane uz eRačun, tako i na strani (javnih) naručitelja koji već imaju ugovorene predmetne usluge s nekim gospodarskim subjektom. Međutim zakonodavac je u sklopu provedenog e-savjetovanja¹⁸ obrazložio navedenu odredbu navodeći da je uloga FINA-e kao informacijskog posrednika za zaprimanje eRačuna i pratećih isprava za određene javne naručitelje već propisana odlukom Vlade RH.¹⁹ Dodatno se obrazlaže kako se Zakonom o eRačunu proširuje uloga FINA-e kao informacijskog posrednika na zaprimanje i slanje eRačuna i pratećih isprava za javne naručitelje, a sve temeljem pozitivnih iskustava u provedbi spomenute odluke Vlade RH odnosno pozitivnih iskustava po pitanju postojeće uloge FINA-e kao pružatelja dijeljenih usluga.²⁰

U sklopu e-savjetovanja se kao glavni razlog za davanjem ove centralne uloge FINA-i navodi **pojednostavljenje, jačanje pravne sigurnosti i smanjenje operativnih troškova** pri razmjeni eRačuna. Primjenom središnje točke odnosno središnjeg informacijskog posrednika za javne naručitelje omogućuje se **jednostavnost korištenja sustava** razmjene eRačuna za javne naručitelje. Naime, izdavatelji računa neće morati voditi računa o tome gdje se nalazi pojedini javni ili sektorski naručitelj, već će biti nesmetani u slanju eRačuna, bilo samostalno, bilo preko odabranog informacijskog posrednika. Dodatno, navedeni model pojednostavljuje korištenje sustava i svim informacijskim posrednicima, obzirom da neće morati uspostavljati pojedinačne veze jedni prema drugima kako bi eRačun stigao od izdavatelja prema naručitelju.

Osim predloženih pojednostavljenja prema kojima se informacijski posrednici ili gospodarski subjekti povezuju na jedan sustav uz standardizirani protokol tu su i ostale prednosti koje tako objedinjen sustav nudi u smislu snažnog analitičkog i nadzornog alata koji ne bi bio moguć upotrebom distribuiranog modela. U kontekstu praćenja podataka u okviru javne nabave ovaj model i može podržati analitiku nad svim razmijenjenim računima te omogućava potpunu rekonstrukciju tijeka dostave i praćenja i svakog pojedinog eRačuna neovisno od informacijskog posrednika s kojim gospodarski subjekt djeluje i transportne trase kojom navedeni eRačun prolazi do naručitelja.

Ugovorni odnosi i usluge informacijskih posrednika. Na koji način naručitelji ili izdavatelji eRačuna trebaju urediti međusobne odnose sa informacijskim posrednicima? Odgovor daje odredba članka 6. stavak 5. Zakona o eRačunu koja određuje da se međusobni odnosi naručitelja ili izdavatelja eRačuna s informacijskim posrednicima, koji nastanu pružanjem usluge zaprimanja i slanja eRačuna i pratećih isprava, **uređuju ugovorom**. No, stavkom 6. istog članka je određeno da informacijski posrednik **ne odgovara za materijalni sadržaj eRačuna i pratećih isprava** za koje, po ovlaštenju javnih ili sektorskih naručitelja ili izdavatelja eRačuna, pruža usluge zaprimanja i slanja eRačuna.

Nadalje, usluge informacijskog posrednika ne uključuju usluge systemske integracije, odnosno međusobnog povezivanja hardverskih komponenata u jednu cjelinu zajedno s implementiranim softverskim komponentama čineći zajedno informacijski sustav. Dodatno je važno napomenuti da

¹⁸ E-savjetovanje dostupno na: <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=7253>

¹⁹ Vidjeti Odluku o zaprimanju strukturiranih računa u elektroničkom obliku i pratećih isprava za tijela državne uprave/proračunske korisnike državnog proračuna, *Narodne novine br. 124/2015*.

²⁰ Sukladno članku 4. stavak 2. Zakona o državnoj informacijskoj infrastrukturi (*Narodne novine br. 92/14*) te članku 3. stavku 7. i članku 9. Uredbe o organizacijskim i tehničkim standardima za povezivanje na državnu informacijsku infrastrukturu (*Narodne novine br. 60/17*).

informacijski posrednik može u ime naručitelja i izdavatelja eRačuna obavljati i **usluge upravljanja cjelokupnim poslovnim procesom izdavanja, zaprimanja, slanja i arhiviranja eRačuna.**

Visina naknade za usluge zaprimanja i slanja eRačuna **za javne naručitelje** koji usluge informacijskog posredništva zaprimanja i slanja eRačuna povjeravaju Financijskoj agenciji, biti će propisana pravilnikom. Sukladno prijelaznim i završnim odredbama Zakona o eRačunu spomenuti pravilnik bi trebao biti donesen od strane Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta **u roku tri mjeseca od dana stupanja Zakona na snagu.**

Izdavanje i slanje eRačuna. Člankom 7. Zakona o eRačunu je propisano da su izdavatelji eRačuna **obvezni izdavati i slati eRačune i prateće isprave** sukladno europskoj normi. Ova odredba **stupa na snagu 1. srpnja 2019.** godine.

Zakonodavac smatra da je bilo potrebno ostaviti prijelazno razdoblje (1. prosinca 2018. godine do 1. srpnja 2019. godine) između obveze zaprimanja i izdavanja, upravo za obvezu izdavanja eRačuna za dobavljače odnosno izdavatelje eRačuna, i to kako bi infrastrukturno svoje računovodstvene sustave prilagodili elektroničkom načinu fakturiranja i uspješno implementirali europsku odnosno hrvatsku normu.

Tablica 1. Stupanje na snagu pojedinih odredbi Zakona o eRačunu

Članak	Opis odredbe	Stupanje na snagu
6. stavak 1.	Naručitelji su obvezni zaprimati i obrađivati te izvršiti plaćanje elektroničkih računa i pratećih isprava izdanih sukladno europskoj normi.	1. prosinca 2018.
7.	Izdavatelji elektroničkih računa obvezni su izdavati i slati elektroničke račune i prateće isprave sukladno europskoj normi.	1. srpnja 2019.

Zaštita podataka. Zaštita podataka propisana je člankom 9. Zakona o eRačunu. Osobni podaci prikupljeni u svrhu elektroničkog izdavanja računa mogu se **koristiti isključivo u tu svrhu** odnosno u svrhu koja je podudarna sa svrhom prikupljanja. Međusobni odnosi između naručitelja i informacijskih posrednika i/ili izdavatelja eRačuna i informacijskih posrednika kao voditelja i izvršitelja obrade osobnih podataka u vezi s osobnim podacima koji se obrađuju u postupku izdavanja, zaprimanja, slanja, arhiviranja i obrade eRačuna, uređuju se sukladno **propisima iz područja zaštite osobnih podataka.**

Sukladno članku 28. stavak 3. Opće uredbe o zaštiti podataka, obrada koju provodi izvršitelj obrade uređuje se **ugovorom ili drugim pravnim aktom** u skladu s pravom EU ili pravom države članice EU, koji izvršitelja obrade obvezuje prema voditelju obrade, a koji između ostalog navodi:

- ✓ predmet i trajanje obrade,
- ✓ prirodu i svrhu obrade,
- ✓ vrstu osobnih podataka i kategoriju ispitanika te
- ✓ obveze i prava voditelja obrade.

Pohrana eRačuna. Zakon o eRačunu također propisuje da se eRačuni i prateće isprave čuvaju na način i u roku utvrđenima u propisima iz područja računovodstva i poreza, koji uređuju knjigovodstveno-računovodstveno poslovanje. Sukladno članku 10. stavak 1. Zakona o računovodstvu²¹ knjigovodstvene isprave²² čuvaju se kao izvorni pisani dokument, na nositelju elektroničkog zapisa ili pretvorene na nositelju mikrografske obrade. Stavkom 2. istog članka je propisano da se knjigovodstvene isprave na temelju kojih su podaci uneseni u dnevnik i glavnu knjigu te u pomoćne knjige čuvaju najmanje jedanaest godina.

Korištenje eRačuna za potrebe PDV-a. Člankom 11. Zakona o eRačunu je propisano da isti Zakon ne utječe na primjenu odredbi zakona kojim se uređuju obračunavanje i plaćanje poreza na dodanu vrijednost i pripadajućih podzakonskih akata.

3.4. Prednosti eRačuna

Brojne prednosti eRačuna vidljive su u svakodnevnom poslovanju, naročito u privatnom sektoru koji je kao puno dinamičniji sustav od javnog sektora dijelom već usvojio i implementirao eRačun u svakodnevnom poslovanju. Mnoge prednosti korištenja eRačuna su obrazložene i u samom Prijedlogu Zakona o eRačunu, a najbitnije se navode u nastavku.

Kao prvo eRačun predstavlja **najrašireniju elektroničku ispravu u svijetu** i zbog toga mu pripada središnja uloga u razvoju elektroničkog poslovanja te digitalnog gospodarstva općenito. EU procjenjuje da će se potpunim uvođenjem eRačuna uštedjeti 423 milijarde eura. Prednosti koje elektroničko fakturiranje ima za izdavatelje eRačuna su:

- ✓ smanjeni administrativni troškovi pripreme, ispisa i kuvertiranja računa,
- ✓ eliminacija troška poštarine,
- ✓ račun se isporučuje u puno kraćem vremenu,
- ✓ račun se pohranjuje u sigurnu i kontroliranu elektroničku arhivu.

Glavne prednosti za primatelje eRačuna su:

- ✓ brzina zaprimanja i obrade računa,
- ✓ minimiziranje mogućnosti ljudske greške,
- ✓ osigurava se brže plaćanje i
- ✓ visoki stupanj automatizacije procesa razmjene računa.

Također, troškovi obrade eRačuna znatno su manji u odnosu na troškove obrade tradicionalnog papirnato računa. Dodatne uštede ostvaruju se digitalizacijom poslovnog procesa od nabave do isporuke, kraćim rokovima obrade računa te ubrzanjem plaćanja.

Na web stranici FINA-e postoje okvirne kalkulacije odnosno procjene uštede na strani subjekta koji izdaje eRačun i na strani subjekta koji zaprima eRačun, i to prema mjesečnoj količini poslanih, primljenih i

---

²¹ *Narodne novine*, br. 78/15, 134/15, 120/16.

²² Knjigovodstvena isprava je svaki interno ili eksterno sastavljen pisani dokument ili elektronički zapis o poslovnom događaju, te isti čini osnovu za unos podataka o poslovnom događaju u poslovne knjige (članak 8. Zakona o računovodstvu).

pohranjenih računa.²³ Primjeri su informativnog karaktera, ali jasno prikazuju elemente uštede i koristi eRačuna.

Cilj je također uspostava cjelovitog procesa integrirane elektroničke javne nabave od već implementirane objave nadmetanja i elektroničkog podnošenja ponuda, do nadzora izvršenja ugovora, eRačuna i ePlaćanja. Time će se moći ostvariti maksimalni učinci digitalizacije procesa javne nabave u Republici Hrvatskoj, sa svim uštedama i transparentnošću. Uz već obrazložene mogućnosti uštede, transparentnost se očituje upravo kroz elektroničko fakturiranje jer se time omogućava porezni nadzor te bilo koja revizija financijskog poslovanja u realnom vremenu.

4 FINA kao centralni informacijski posrednik

Kako je već navedeno u ovom članku, FINA je u Zakonu o eRačunu definirana kao centralni informacijski posrednik koji obavlja uslugu zaprimanja i slanja eRačuna i pratećih isprava čiji je djelokrug definiran posebnim zakonom, odnosno obavlja elektroničku razmjenu računa između izdavatelja eRačuna i javnih naručitelja, u skladu s europskom normom. Na centralnu platformu FINA-e za razmjenu eRačuna dužni su se povezati ostali informacijski posrednici. Stoga se u nastavku daju korisne informacije koje su preuzete sa web stranice FINA-e, a vezane uz internetski servis *e-Račun za državu*.

Što je servis e-Račun za državu? Servis e-Račun za državu je centralno mjesto za zaprimanje svih eRačuna koje izdavatelji računa šalju obveznicima ZJN-a. Kako se naručitelji ne bi morali povezivati sa svakim pojedinim informacijskim posrednikom koji postoji na tržištu, povezuju se s jednom centralnom točkom, odnosno servisom e-Račun za državu. Pretpostavka je da će uvođenje obveznog eRačuna u sustav javne nabave osim za izdavanje računa prema naručiteljima, potaknuti i razmjenu računa između poslovnih subjekta u privatnom sektoru koji još nisu dostigli taj stupanj digitalizacije, čime će se ostvariti i značajne uštede u cjelokupnom gospodarstvu.

Zaprimanje eRačuna. eRačuni se mogu zaprimati na jedan od sljedećih načina:

- ✓ **direktno u svoj računovodstveni sustav (ERP²⁴ sustav)** što zahtijeva prilagodbu i integraciju sustava sa servisom e-Račun za državu.
- ✓ **pojedinačno putem web aplikacije e-Račun za državu** – računi se zaprimaju kroz web aplikaciju (naručitelj račun prihvaća, odbija ili šalje na likvidaturu). Ovaj način zaprimanja eRačuna ne zahtijeva integraciju sa sustavom.

Više informacija o oba načina zaprimanja eRačuna dostupno je na web stranici FINA-e na kojoj su dostupni i detaljni hodogrami.

Kako funkcionira zaprimanje eRačuna putem servisa e-Račun za državu? Jedan od načina zaprimanja eRačuna je pojedinačno zaprimanje eRačuna putem web aplikacije/servisa e-Račun za državu. Ovaj način se može sumirati u nekoliko glavnih koraka:

- 1) izdavatelj šalje eRačun naručitelju kroz servis e-Račun za državu
- 2) sustav zaprima eRačun te ga prosljeđuje naručitelju
- 3) naručitelj putem servisa zaprima eRačun te postupa na sljedeći način:
  - a. prihvaća ili odbija zaprimljeni račun ili

²³ <https://www.fina.hr/Default.aspx?art=9188&sec=1357>

²⁴ Enterprise Resource Planning.

- b. šalje račun u likvidaturu (ako je odabrana mogućnost likvidature kroz web aplikaciju)
- 4) izdavatelj zaprima status računa (zaprimljen, odbijen, prihvaćen, plaćen).

Izdavanje eRačuna. Subjekti koji posluju sa obveznicima primjene ZJN-a se mogu pripremiti za prelazak na novi način poslovanja i slanje strukturiranih eRačuna na jedan od sljedećih načina:

- ✓ **direktno iz svog računovodstvenog sustava (ERP sustav).** Ovaj način zahtjeva prilagodbu i integraciju internog računovodstvenog sustava sa servisom e-Račun za državu. Ovaj način pogodan je za one koji prema naručiteljima šalju veliki broj računa ili su veliki sustavi te za informacijske posrednike.
- ✓ **pojedinačno putem web aplikacije e-Račun za državu.** Računi se kreiraju i šalju kroz web aplikaciju, a registracija se vrši *on-line*. Ovaj način slanja računa ne zahtijeva integraciju internog računovodstvenog sustava poslovnog subjekta sa servisom e-Račun za državu. Pogodan je za poslovne subjekte koji prema naručiteljima šalju mali broj računa.
- ✓ **putem informacijskog posrednika.** Informacijski posrednik je definiran u Zakonu o eRačunu. Ukoliko se koriste usluge nekog informacijskog posrednika za elektroničko slanje računa, potrebno je obratiti se tom informacijskom posredniku o potrebnim prilagodbama.

Također, na web stranicama FINA-e stoji uputa za prilagodbu ukoliko poslovni subjekt od ranije koristi postojeći servis e-Račun. Više informacija o načinima izdavanja eRačuna dostupno je na web stranici FINA-e na kojoj su dostupni i detaljni hodogrami.

Koje su dodatne funkcionalnosti servisa? Osim standardnih aktivnosti i funkcionalnosti servis omogućava i dodatne funkcionalnosti. Primjerice, omogućava dodavanje priloga eRačunu (npr. preslika ugovora, zapisnika, otpremnice, narudžbenice i drugih dokumenata koje pošiljatelj želi poslati kao prilog eRačunu), razne obavijesti (npr. obavijest putem o pristiglom računu, obavijesti o isporuci, itd).

Tablica 2. Kontakti za sve dodatne informacije

FINA - kontakti	
Telefon:	0800 0080
Adresa elektroničke pošte:	info@fina.hr i eracun.obveznici@fina.hr

5 Zaključak

eRačun predstavlja svojevrsnu nadogradnju sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj po pitanju postizanja određenog stupnja digitalizacije javne nabave. Nakon uspješne digitalizacije samih postupaka javne nabave (objava obavijesti javne nabave, objava dokumentacija o nabavi i njenih priloga, komunikacija s gospodarskim subjektima, dostava elektroničkih ponuda, javno otvaranje ponuda, objava odluka i pripadajućih zapisnika, itd), eRačun kao zakonska obveza za dionike u sustavu javne nabave je samo jedan korak naprijed. Obzirom na uspješno implementirane prethodne zahtjevne faze digitalizacije javne nabave, očekuje se da će i uvođenje eRačuna biti jednako efikasno.

Uvođenje eRačuna u svakodnevno poslovanje naručitelja koji su obveznici primjene ZJN-a i gospodarskih subjekata koji imaju sklopljene ugovore o javnoj nabavi s tim istim obveznicima, osigurati će brojne prednosti samim dionicima, ali i sustavu javne nabave i gospodarstvu u cjelini. Glavna očigledna prednost koja je već spomenuta u ovom članku očituje se u financijskim uštedama na strani primatelja i izdavatelja

eRačuna te brža i efikasnija obrada računa odnosno ubrzanje cjelokupnog procesa fakturiranja. Također, uvođenje elektroničkog fakturiranja svakako će ukloniti ili značajno smanjiti prepreke prekograničnoj trgovini što je i jedan od osnovnih ciljeva Direktive o eRačunu.

BILTEN JAVNE NABAVE U REPUBLICI HRVATSKOJ

POSTANITE PRETPLATNIK BILTENA ZA 2019. GODINU

– saznajte danas informacije koje već sutra možete primijeniti u praksi!

- **Godišnja pretplata**, internet izdanje po cijeni od 1.160,00 kuna plus PDV.
- **Polugodišnja pretplata**, internet izdanje po cijeni 680,00 kuna plus PDV.
- **Kako do pretplate na Bilten?** Jednostavno. Sve informacije dostupne su ovdje: www.biltenjavnenabave.hr

ISKORISTITE POSEBNE POPUSTE NA PRETPLATU ZA 2019. GODINU!

Popust 10% - Svim pretplatnicima Biltena koji se pretplate na godišnju ili polugodišnju pretplatu za 2019. godinu, do 31. prosinca 2018.

Popust 20% - Svim polaznicima edukacija Temporis savjetovanja d.o.o. iz Zagreba ili pretplatnicima Biltena tijekom 2018. godine omogućen je popust od 20% na godišnji ili polugodišnji model pretplate za 2019. godinu (internet izdanje). Popust se veže za ime i prezime osobe (polaznik edukacije ili pretplatnik Biltena).

Popusti za više pretplatnika iz iste tvrtke - Za 2. i svakog sljedećeg pretplatnika iz iste tvrtke omogućen je popust od 10% na godišnji ili polugodišnji model pretplate (internet izdanje).